

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/39/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211207263
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4211207263.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudkýň JUDr. Márie Hušekovej a JUDr. Jarmily Pogradovej, v právnej veci navrhovateľa: Thorpe recovery, s.r.o., so sídlom Dolný Kubín, Radlinského 1716, IČO: 46 662 324, zastúpený: JUDr. Pavlom Konečným, advokátom vo Zvolene, Stráž 3/223, proti odporcovi: S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., C. rad XXXX/X, občan SR, prechodne bytom A., J. 1, v konaní zastúpený opatrovníčkou O. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., H. XX/XX, o zaplatenie 266,52 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 10C/125/2011-80 zo dňa 07. novembra 2011, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Návrhom zo dňa 26.04.2011 sa pôvodný navrhovateľ (SKP, k. s. so sídlom Banská Bystrica, Lazovná 64, IČO: 44 915 691 ako správca konkurznej podstaty úpadcu KFZ Sys, s.r.o. so sídlom Sládkovičovo, Košútska 1342, IČO: 36 814 148, zastúpený JUDr. Pavlom Konečným, advokátom, ktorého zámenu odvolací súd pripustil uznesením č. k. 8Co/39/2012-121 zo dňa 07.12.2012), domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by bol odporca zaviazaný zaplatiť mu žalovanú sumu (istinu) 266,52 eura a náhradu trov konania, ktorá žalovaná suma predstavuje zmluvnú pokutu 0,1 % denne zo sumy 182,30 eura za obdobie od 15.04.2007 do 15.04.2011, keď suma 182,30 eura predstavuje odporcom riadne a včas nesplnený zmluvný záväzok podľa zmluvy zo dňa 23.07.2001 uzavretej odporcom so spoločnosťou DRUKOS, a.s., Banská Bystrica, keď nárok na zaplatenie dlžnej sumy 182,30 eura bol voči odporcovi priznaný v konaní pred Okresným súdom Komárno vedenom pod sp. zn. 7Ro/224/2005 a on (navrhovateľ) právo na zmluvnú pokutu nadobudol postúpením pohľadávok od pôvodného veriteľa (DRUKOS, a.s. Banská Bystrica) radom zmlúv o postúpení.

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Komárno ako súd prvého stupňa určil, že zmluvná podmienka dojednaná vo Všeobecných obchodných podmienkach Zmluvy o nájme s právom kúpy prenajatej veci spoločnosti DRUKOS a.s., v článku I. bod 4, podľa ktorej: pokiaľ je nájomca v omeškaní s úhradou nájomného podľa článku I. bod 4 tejto zmluvy, je prenajímateľ oprávnený vyúčtovať nájomcovi zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň z omeškania, je neprijateľná, návrh navrhovateľa (v celom rozsahu) zamietol a súčasne o trovách účastníkov voči sebe navzájom rozhodol tak, že odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil s poukazom na vykonané dokazovanie, citované ustanovenia Všeobecných obchodných podmienok a Zmluvy o nájme, citované ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 544 ods. 1 - 3, § 545a ods. 1 veta prvá, § 3 ods. 1, § 41, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, § 53 ods. 4 písm. a/ a k/, § 53 ods. 5 a § 54 ods. 1, 2) citované

ustanovenia § 23a ods. 1 a 2 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a citované články Smernice rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (článok 3 ods. 1 - 3 a príloha bod 1 písm. e/, prevzaté do Občianskeho zákonníka novelou č. 150/2004 Z. z. od 01.04.2004) tým, že právny vzťah založený medzi účastníkmi považoval za vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, pričom návrh ako neopodstatnený zamietol a v konaní úspešnému odporcovi v zmysle ust. § 142 ods. 1 OSP (Občianskeho súdneho poriadku - zák. č. 99/1963 Zb.) náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli. Poukázal na to, čo je zmyslom zmluvnej pokuty a tiež na to, že táto nie je príslušenstvom pohľadávky, ale je majetkovou sankciou a teda ide o dva rôzne právne inštitúty. Ak si účastníci záväzkového vzťahu pre prípad omeškania so splnením peňažného či nepeňažného záväzku dohodli zmluvnú pokutu, dlžník je povinný v prípade omeškania zaplatiť veriteľovi dohodnutú zmluvnú pokutu a okrem toho aj úrok z omeškania, porušenie tej istej povinnosti je tak sankcionované dvakrát. Nárok navrhovateľa na istinu 182,30 eura neskúmal pre prekážku právoplatne rozsúdenej veci, dokazovanie zameralo na okolnosti dojednaní zmluvnej pokuty a na jej výšku. Je evidentné, že zmluva bola vyhotovená dopísaním údajov na predtlač, ktorá obsahuje zmluvné podmienky určené výlučne a jednostranne prenajímateľom. Uveril tvrdeniu odporcu, že zmluvu podpísal bez toho, že by sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami (VOP), ktoré chránia iba záujmy prenajímateľa a vykonaným dokazovaním dospel k presvedčeniu, že v danom prípade chýba vôľa spotrebiteľa - odporcu, dohodnúť sa s prenajímateľom na zmluvnej pokute vo výške 0,1 % denne. Vzhľadom na používaný formulár odporca mohol zmluvné podmienky prijať ako celok, alebo k zmluve nepristúpiť bez možnosti ich zmeny. Táto skutočnosť je zvyraznená aj nedostatočným časom pri podpisovaní takýchto zmlúv a použitím nevýrazného malého písma VOP. V spotrebiteľskej veci by nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy - spotrebiteľ, keď vo VOP navrhovateľ ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný za nesplnenie si povinnosti. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že predmetná zmluva jednostranne uprednostňovala dodávateľa na úkor spotrebiteľa a že dojednaná zmluvná pokuta predstavujúca ročnú pokutu 36,5 % je neprimerane vysoká a priečiaca sa dobrým mravom. Z uvedených dôvodov preto podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute v bode 4 článku I. VOP je neprijateľná podmienka, a preto je absolútne neplatná, keď z absolútne neplatného právneho úkonu nevznikajú žiadne práva a povinnosti, čo bolo dôvodom pre zamietnutie návrhu.

Uvedený rozsudok včas podaným odvolaním napadol len navrhovateľ, domáhajúci sa zrušenia určujúceho výroku súdu prvého stupňa a jeho zmeny v časti o zamietnutie návrhu tak, aby jeho návrhu bolo v plnom rozsahu vyhovené. Súdu prvého stupňa vyčítal, že jeho závery sú v rozpore s judikatúrou a platnou právnou úpravou. Dojednanie zmluvnej pokuty nie je bez ďalšieho neprijateľnou podmienkou a súd prvého stupňa sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou o primeranosti zmluvnej pokuty, keď vec nesprávne posúdil aj s ohľadom na zákon č. 129/2010 Z. z., čo do hodnotenia primeranosti sankčných úrokov. Napádané rozhodnutie nie je riadne a presvedčivé, keď zabezpečenie pohľadávky viacerými inštitútmi práva nerobí automaticky hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. Dvojnásobný postih zákonom je prípustný, keď zmluvná pokuta je samostatný zabezpečovací inštitút a netvorí príslušenstvo pohľadávky. Len zmluvná pokuta je určitou náhradou škody a súd má danú možnosť zmluvnú pokutu prípadne znížiť. Zákon súbeh úroku z omeškania a nároku na zmluvnú pokutu nereguluje, a preto hodnotenie neprimeranosti zmluvnej pokuty z tohto pohľadu je právne irelevantné. Výšku zmluvnej pokuty i vo vyššej výške nevzhladol konajúci súd v obdobných veciach neprimeranou. Nesúhlasí s tým, že odporca sa s VOP neoboznámil, keď stačila jeho možnosť oboznámiť sa s nimi a odporca prejavil vôľu v zmluve jej podpisom. VOP sú súčasťou zmluvy a odporca s týmto vyjadril súhlas. Výška zmluvnej pokuty je primeraná a nie je preto v nesúlade s dobrými mravmi.

Vyjadrenie k podanému odvolaniu podané nebolo.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa ust. § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdiť a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu v tomto konaní žiadne nevznikli.

Odvolačí súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa v tom, že dojednaná výška zmluvnej pokuty je nepríjemne vysoká, priečiaca sa dobrým mravom a preto predstavuje neprijateľnú a neplatnú zmluvnú podmienku, z ktorej navrhovateľovi ním uplatňované právo nevzniklo.

Prímeranosť výšky zmluvnej pokuty bolo potrebné riešiť vzhľadom k času uzatvorenia zmluvy a vtedy platnej právnej úpravy, keď neplatne dojednanú zmluvnú pokutu nemožno súdom modifikovať a prípadne primerane znížiť. Zníženie zmluvnej pokuty súdom je možné len pri zmluvnej pokute za obdobie po 01.01.2008 (dobe účinnosti § 545a Občianskeho zákonníka), keď zmluva účastníkov bola uzavretá ešte 23.07.2001 a počiatok uplatňovanej zmluvnej pokuty je od 15.04.2007. Výšku dojednanej zmluvnej pokuty 0,1 % denne za každý deň omeškania, čo predstavuje ročnú výšku 36,5 % považoval odvolací súd za nepríjemnú sankciu, zmluvná pokuta je preto pre neprímeranosť (výšky) v celom rozsahu absolútne neplatne dojednaná, v dôsledku čoho ju nie je možné ani za obdobie po 01.01.2008 prípadne znížovať. Navrhovateľ v konaní na otázku opodstatnenosti dojednanej výšky zmluvnej pokuty v čase zmluvy neoznačil žiadne dôkazné prostriedky, preukazujúce jej primeranosť. Nepreukázal tiež to, že by sa odporca s obsahom VOP reálne oboznámil a reálne so zmluvnou pokutou súhlasil, keď uvedené by tiež nič na neplatnosti - neprijateľnosti dojednania nezmenilo.

Na správnosť záverov súdu prvého stupňa nemá vplyv ani zmena zákonnej úpravy v roku 2010 (zmena a doplnenie nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z.). RPMN v danej veci vychádzala na 32,17 % a ročná úroková miera 14,89 % p. a., keď k zaplateniu 5.492,-Sk - 182,30 bol odporca v platobnom rozkaze zaviazaný s 10 % ročnými úrokmi z omeškania od 16.8.2003 do zaplatenia. Zmluvná pokuta predstavovala teda vyše dvojnásobok (2,45) ročnej úrokovej miery, teda ceny požičaných peňazí (úroku).

Zo všetkých uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.